

Warszawa, 29 listopada 2024 r.
KL/620/173/AZ/2024

Pani
Krystyna Skowrońska
Przewodnicząca Podkomisji stałej do spraw instytucji finansowych
Sejm RP

Pan
Janusz Cichoń
Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych
Sejm RP

Szanowna Pani Przewodnicząca, Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z wpływieniem do Sejmu i skierowaniem do I czytania do Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów (druk 765), Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko.

Zostało ono ujęte w wersji skróconej, prezentującej siedem najważniejszych problemów które zidentyfikowaliśmy na gruncie polskiego projektu implementacji Dyrektywy NPL. Uważamy, iż uwzględnienie naszych uwag pozwoli na lepsze tj. efektywne i zrozumiałe funkcjonowanie tej istotnej regulacji.

Uprzejmie prosimy o zapoznanie się z naszą analizą oraz rozważenie uwzględnienia jej w toku prac legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

**W ZAŁĄCZENIU: STANOWISKO KONFEDERACJI LEWIATAN DOT. RZĄDOWEGO PROJEKT
USTAWY O PODMIOTACH OBSŁUGUJĄCYCH KREDYTY I NABYWCACH KREDYTÓW (DRUK
765)**

**STANOWISKO KONFEDERACJI LEWIATAN DOT. RZĄDOWEGO
PROJEKT USTAWY O PODMIOTACH OBSŁUGUJĄCYCH KREDYTY I
NABYWCACH KREDYTÓW (DRUK 765)**

ANALIZA ZAWIERA:

- 1) Skrócone przedstawienie 7 głównych zidentyfikowanych problemów**
- 2) Wyjaśnienie 7 głównych zidentyfikowanych problemów wraz z propozycją rozwiązań**

PRZEDSTAWIAMY 7 GŁÓWNYCH PROBLEMÓW KTÓRE ZIDENTYFIKOWALIŚMY W PROJEKCIE:

- 1. Brak wyjaśnienia czym są System Kontroli Wewnętrznej i System Zarządzania Ryzykiem, jak i niezrozumiały obowiązek „procedury pozwalającej na ocenę sytuacji finansowej kredytobiorcy” (art. 17 Projektu)**
Skutek: Brak przepisów uszczegóławiających zasady działania systemu kontroli wewnętrznej oraz nałożenie na POK nieuzasadnionego obowiązku dotyczącego badania sytuacji finansowej kredytobiorcy.
- 2. Szereg niejasności lub rozwiązań nieuwzględniających realiów rynkowych w części dot. realizacji obowiązków informacyjnych względem kredytobiorcy (art. 26 Projektu)**
Skutek: Brak jasności lub wręcz możliwości co do rzetelnego realizowania wymogów Projektu.
- 3. Obowiązki sprawozdawcze do KNF ujęte w sposób sprzeczny z celami Projektu (np.: dublowanie obowiązków) oraz tworzące ryzyka dla biznesu (art. 27 Projektu)**
Skutek: ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa oraz dodatkowa praca i koszt dla firm, które jednocześnie nie podniosą standardów bezpieczeństwa.
- 4. Odpowiedzialność za wykroczenia nieumyślne (art. 52 Projektu)**
Skutek: Brak możliwości prowadzenia biznesu i odpowiedzialność karna za działania nieumyślne.
- 5. Pominięcie sytuacji banków stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (art. 53 pkt. 2 lit b Projektu)**
Skutek: Regulacja pozostanie w części martwa i nie będzie odpowiadać realiom.
- 6. Wprowadzenie kilku kluczowych lecz jednocześnie niezrozumiałych pojęć (lub braków ustawowych) do ustawy o kredycie konsumenckim (art. 61 Projektu) oraz ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (art. 68 Projektu)**
Skutek: Brak pewności prawa oraz ryzyko interpretacji które tworzyłyby obciążenie dla firm ale w żaden sposób nie realizowały celu Projektu.
- 7. Przepisy przejściowe mogące naruszać zasadę, że prawo nie działa wstecz (art. 73), a także krótkie vacatio legis (art. 78)**
Skutek: niekonstytucyjność Projektu oraz szereg komplikacji grożących sprawnemu realizowaniu wymogów regulacji.

W dalszej kolejności przedstawiamy wyjaśnienie powyższych 7 głównych zidentyfikowanych problemów wraz z propozycją ich rozwiązań.

Problem nr. 1

Brak wyjaśnienia czym są System Kontroli Wewnętrznej i System Zarządzania Ryzykiem, jak i niezrozumiały obowiązek posiadania „procedury pozwalającej na ocenę sytuacji finansowej kredytobiorcy” (art. 17 Projektu)

Skutek: Brak przepisów uszczegóławiających zasady działania systemu kontroli wewnętrznej oraz nałożenie na POK nieuzasadnionego obowiązku dotyczącego badania sytuacji finansowej kredytobiorcy.

- **Niezbędne jest zdefiniowanie określeń System Zarządzania Ryzykiem i System Kontroli Wewnętrznej, wskazanie jakie elementy będą przedmiotem nadzoru KNF w tym zakresie.** Projekt Rozporządzenia wykonawczego wprawdzie reguluje problematykę Systemu Zarządzania Ryzykiem, ale nie odnosi się w szczególności do Systemu Kontroli Wewnętrznej (dalej: SKW). Treść ust. 2 w art. 17 to jedynie częściowe zaadresowanie tematu. Analiza przedstawionego projektu rozporządzenia (wydanego na podstawie art. 17 ust. 3) niestety również nie rozwiewa tych wątpliwości i nie adresuje głównej uwagi dot. jasnego określenia na czym polegają oba systemy, jakie są ich cele, elementy, a jednocześnie z projektu wynika obowiązek dla POK do posiadania polityk lub procedur wewnętrznych dot. również SKW. W przepisach projektu rozporządzenia projektodawca myli założenia i cele zarządzania ryzykiem z SKW a dodatkowo niektóre pojęcia stosowane w rozporządzeniu są niejasne i nieprecyzyjne, w niektórych przypadkach w ogóle brak definicji, zaś siatka pojęciowa powinna być również spójna z tą stosowaną na gruncie przepisów ustawy NPL.
- W art. 17 ust. 1 poprzez dodanie treści „w tym procedury księgowe, które zapewniają ochronę (...)” nie doprecyzowano o jakie procedury chodzi. „Procedury księgowe” mogą być rozumiane w sposób dowolny, zależny od interpretacji (np. tylko procedury techniczne czy też np. procedury administracyjne lub organizacyjne). Niejasnym również pozostaje czym są dla projektodawcy „przepisy regulujące umowę kredytu”?
- **Postulujemy również usunięcie pkt 3 z art. 17, gdyż ujęto ten aspekt w zakresie pkt 2 tego przepisu Projektu.** Ponadto zawarty obecnie w pkt 3 proces oceny kredytobiorcy odbywa się na etapie udzielenia kredytu przez kredytodawcę, a nie na etapie jego spłaty, zakładamy

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

więc, że skoro kredytodawca udzielił kredytu, to sytuacja finansowa kredytobiorcy na to w danym momencie pozwalała. Kredytobiorca nie ma obowiązku informowania POK o swojej sytuacji finansowej, informacje te są dobrowolne. W praktyce taka procedura będzie sprowadzała się do pytań kontrolnych, na które kredytobiorca nie musi odpowiedzieć. W pkt 2 wskazano również obowiązek poinformowania kredytobiorców o istniejących możliwościach uzyskania wsparcia natomiast nie doprecyzowano o jakie wsparcie chodzi projektodawcy. **W związku z powyższym postulujemy, aby treść art. 17 pkt 2 brzmiała w sposób następujący:**

„2) procedury ochrony praw kredytobiorców zapewniające, z zachowaniem należytej staranności sprawiedliwe ich traktowanie z uwzględnieniem ich sytuacji finansowej, w procesie dotyczącym działalności w zakresie obsługi kredytów”.

Problem nr. 2

Szereg niejasności lub rozwiązań nieuwzględniających realiów w części dot. realizacji obowiązków informacyjnych względem kredytobiorcy (art. 26 Projektu)

Skutek: Brak jasności lub wręcz możliwości co do rzetelnego realizowania wymogów Projektu.

- Niedoprecyzowanie przez projektodawcę: co rozumie pod pojęciem komunikowania się z kredytobiorcami w sposób „*najmniej dla nich uciążliwy*” (art. 26 ust. 1 pkt 4), co daje dużo swobody do interpretacji. Przepis nie jest jednoznaczny, pozostawia możliwość subiektywnej oceny co jest dla danego kredytobiorcy uciążliwe a co nie. **Rekomendujemy posłużenie się określeniem wprost z Dyrektywy NPL: i aby treść art. 26 ust. 1 pkt 4 miała następujące brzmienie:**
- **4) komunikują się z kredytobiorcami w sposób, który nie stanowi nękania, przymusu lub bezprawnego nacisku.**
- Konieczności wydłużenia czasu na przekazanie kredytobiorcy informacji o cesji wierzytelności z 14 na 30 dni oraz zmiany momentu przekazania informacji kredytobiorcy na czas „nie później niż wraz z pierwszą czynnością” (art. 26 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1). Zaproponowany w art. 26 ust. 2 Projektu termin 14 dni do powiadomienia o przeniesieniu na nabywcę praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt lub wierzytelności z tytułu nieobsługiwanej umowy o kredyt jest w realiach praktyki rynkowej zbyt krótki i powinien zostać przedłużony do 30 dni.

Praktyką rynkową jest termin 30 dni, który pozwala na przekazanie najlepszej jakości danych i terminowe rozpoczęcie procesu komunikacji z klientem. Fakt zawarcia umowy cesji wierzytelności nie zawsze jest tożsamy z datą zapłaty ceny. W dniu zawarcia umowy przelewu wierzytelności co do zasady nabywcy nie są przekazywane wszystkie dane

member of

member of

umożliwiający skuteczne powiadomienie wszystkich kredytobiorców. Dane te są przekazywane w określonym terminie po skutecznym zawarciu umowy przelewu wierzytelności (zapłacie ceny) zazwyczaj jest to od kilku do kilkunastu dni. Dane te muszą być zaczytane do systemów nabywcy według określonych formatów. Następnie po stronie nabywcy zachodzi konieczność przygotowania stosownej korespondencji do kredytobiorcy oraz ich fizyczna wysyłka do kredytobiorców, co też zajmuje kolejne dni. Reasumując ze względów operacyjnych po stronie sprzedającego jak też nabywcy wierzytelności wskazany w Projekcie termin jest zbyt krótki, by dopełnić tego obowiązku zgodnie z proponowaną regulacją. Rzecz jest tym bardziej istotna, że zbywane portfele wierzytelności zawierają przeciętnie od kilku do kilkunastu tysięcy spraw. Zadbanie o kompletność i jakość danych, które importuje się do systemu nowego nabywcy (aby przygotować się do kompleksowej obsługi zadłużenia kredytobiorców) zajmuje stosunkowo dużo czasu.

W związku z powyższym przepis art. 26 ust. 2 powinien zostać zmieniony w następujący sposób: „W przypadku przeniesienia na nabywcę praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt lub wierzytelności z tytułu nieobsługiwanej umowy o kredyt, nabywca kredytu lub przedstawiciel albo podmiot obsługujący kredyty w rozsądnym terminie – najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia tego przeniesienia, bezpłatnie przekazuje na trwałym nośniku kredytobiorcy napisaną jasnym i powszechnie zrozumiałym językiem informację zawierającą: (...)”.

Taka zmiana będzie także spójna z zapisami art. 14 ust. 3 pkt a ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Zgodnie z art. 26 ust. 2 pkt 5, wskazano obowiązek ujęcia w zawiadomieniu o cesji wysłanym do klienta - nr rachunku bankowego oraz harmonogramu płatności należności. W praktyce na etapie wysyłki tego zawiadomienia nie tworzy się harmonogramu więc brak jest możliwości spełnienia tego obowiązku (na tym etapie procesu nie ustalono jeszcze z kredytobiorcą harmonogramu spłat ratalnych). Z uwagi na powyższe argumenty postulujemy usunięcie wskazania harmonogramu płatności tych należności, stąd też treść pkt 5 powinna brzmieć następująco:

5) kwotę należności z podziałem na kapitał, odsetki oraz inne koszty z tytułu umowy o kredyt, według stanu na dzień nabycia praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt lub wierzytelności z tytułu nieobsługiwanej umowy o kredyt oraz numer rachunku, na jaki kredytobiorca jest obowiązany wpłacać należności z tytułu umowy o kredyt;

Obowiązek informacyjny względem kredytobiorców, o którym mowa art. 26 ust. 2 Projektu, powinien być realizowany „nie później niż wraz z pierwszą czynnością” i dlatego rekomendujemy również uwzględnienie tej zmiany w treści art. 26 ust. 3 pkt 1, który powinien brzmieć następująco:

3. Informacja, o której mowa w ust. 2, jest przekazywana:

1) nie później niż wraz z dokonaniem pierwszej czynności w zakresie obsługi kredytów dotyczącej danej nieobsługiwanej umowy o kredyt.

Nieuwzględnienie powyższej zmiany będzie powodowało wysyłkę nadmiernej ilości korespondencji kierowanej do osób zadłużonych oraz generowało znaczne i nieuzasadnione koszty po stronie przedsiębiorcy. Modyfikacja przepisu pozwoliłaby na poinformowanie kredytobiorcy już przy pierwszym kontakcie jakie kroki ma zamiar podjąć wobec niego POK lub jakie kroki są już podejmowane.

- W art. 26 ust. 4 nie doprecyzowano również, że obowiązek archiwizowania kopii informacji oraz dowodu jej przekazania kredytobiorcy powinien być realizowany na trwałym nośniku licząc okres retencji od zakończenia umowy o obsługę kredytów. Można wysunąć wniosek, że obecny przepis nakłada obowiązek przechowywania dokumentów w wersji papierowej, co będzie powodowało konieczność ponoszenia wysokich kosztów przez przedsiębiorców mimo, iż są dostępne inne tańsze rozwiązania, zwłaszcza gdy mówimy tutaj o setkach tysięcy dokumentacji. Rekomendujemy zatem, aby treść ust. 4 brzmiała następująco:

4. Nabywca kredytu, przedstawiciel oraz podmiot obsługujący kredyty przechowują kopie informacji, o której mowa w ust. 2, oraz dowód jej przekazania kredytobiorcy na trwałym nośniku przez okres 7 lat, licząc od końca roku, w którym ostatnie ze zobowiązań wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt wygasło albo nabywca kredytu przeniósł na innego nabywcę kredytu prawa kredytodawcy wynikające z nieobsługiwanej umowy o kredyt lub wierzytelności z tytułu nieobsługiwanej umowy o kredyt albo nastąpiło rozwiązanie bądź wygaśnięcie umowy, o której mowa w art. 21.

- Brak wprowadzenia wskazanych powyżej zmian wygeneruje wiele problemów operacyjnych, a także daje duże pole do interpretacji i przy złej woli organu nadzoru, POK może mieć duży problem z prawidłową realizacją tych obowiązków, a chyba nie taki cel przyświeca racjonalnemu ustawodawcy. W praktyce działalności POK może to oznaczać niejednokrotnie brak możliwości prowadzenia windykacji polubownej oraz narażać POK na ogromne koszty operacyjnej działalności.

Problem nr. 3

Obowiązki sprawozdawcze do KNF ujęte w sposób sprzeczny z celami Projektu (np.: dublowanie obowiązków) oraz tworzące ryzyko dla biznesu (art. 27 Projektu)

Skutek: ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa oraz dodatkowa praca i koszt dla firm które jednocześnie nie podniosą standardów bezpieczeństwa.

- Od nabywcy kredytu wymaga się raportowania danych nadmiarowych w tym m.in. kwoty, którą nabywca zapłacił (...) zgodnie z art. 27 ust. 2 pkt 8 oraz wartości nominalnej praw lub wierzytelności (...) zgodnie z art. 27 ust. 2 pkt 12. Dane te znacząco wykraczają poza zakres Dyrektywy NPL a także racjonalnie przyjmując wykraczają poza zakres niezbędny do sprawowania skutecznego nadzoru, zbyt krótki czas na realizację obowiązku informacyjnego do KNF, a także przepis wymaga doprecyzowania i jasnego określenia, że chodzi o raportowanie transakcji przeniesienia praw kredytodawcy z nieobsługiwanej umowy o kredyt (czyli umów cesji), które wystąpiły w danym okresie półrocznym, dane powinny być raportowane w tym zakresie w sposób zagregowany (dot. całego portfela wierzytelności a nie poszczególnych umów/spraw), a także jasne określenie zakresu danych do raportowania do KNF. **W praktyce niektóre dane mogą być niedostępne bądź w innym wypadku ich przygotowanie będzie bardzo pracochłonne i czasochłonne dla podmiotu raportującego do KNF.**
- Zgodnie z art. 53 pkt 3 projektowanej ustawy, w ustawie Prawo bankowe pojawić miałyby się dodatkowy przepis (art. 139a), zgodnie z którym to bank jako zbywca obowiązany byłby do przekazywania Komisji informacji dotyczących charakterystyki sprzedanych portfeli wierzytelności. **Wydaje się więc, że raportowanie przez zbywcę powinno być wystarczające dla realizacji nadzoru KNF nad transakcjami zbycia portfeli wierzytelności.** Powielanie tych obowiązków także po stronie nabywcy wydaje się nadmiarowe. Rozumiemy również, że chodzi o jednorazowe przekazanie informacji o transakcjach przeprowadzonych w danym okresie półrocznym a nie o raportowanie co pół roku wyników pakietu z danej transakcji przeniesienia praw. **Konieczne jest również doprecyzowanie, że raportowane dane powinny dotyczyć sumy spraw w pakiecie objętym daną transakcją przeniesienia praw na kolejnego nabywcę kredytu a nie jednostkowych wierzytelności.**

Mając na uwadze powyższe rekomendujemy, aby treść ust. 2 we wprowadzeniu do wyliczenia brzmiała następująco:

2. Nabywca kredytu albo przedstawiciel przekazuje Komisji, w okresach półrocznych, zagregowane informacje dotyczące każdej transakcji przeniesienia na kolejnego nabywcę kredytów praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanych umów o kredyt lub wierzytelności z tytułu nieobsługiwanych umów o kredyt, zawierające:

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Dodatkowo wnioskujemy o usunięcie pkt 8 oraz pkt 12 z treści art. 27 ust. 2.

Problem nr. 4

Odpowiedzialność za wykroczenia nieumyślne (art. 52 Projektu)

Skutek: Brak możliwości prowadzenia biznesu i odpowiedzialność karna za działania nieumyślne.

- Przepisy karne zamieszczone w projektowanym art. 52, zakładają odpowiedzialność wykroczeniową oraz wykroczeniowy tryb orzekania. Zgodnie z art. 5 Kodeksu wykroczeń, wykroczenie można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie, chyba że ustawa przewiduje odpowiedzialność tylko za wykroczenie umyślne.

- W Projekcie zastrzec należy zatem odpowiedzialność tylko za wykroczenia umyślne. Dlatego postulujemy wskazanie wprost:

- w art. 52, że odpowiedzialność za brak współpracy z KNF w trakcie czynności nadzoru oraz nieprawidłowości w archiwizacji mogą być penalizowane jedynie, gdy osoba obowiązana działała umyślnie. W związku z powyższym rekomendujemy, aby treść art. 52 ust. 1 brzmiała następująco:

Art. 52. 1. Kto działając umyślnie w imieniu własnym lub w imieniu lub w interesie osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej:

- 1) **wbrew obowiązкови, o którym mowa w art. 19 ust. 1, nie prowadzi lub nie przechowuje dokumentacji związanej z prowadzeniem działalności w zakresie obsługi kredytów,**
 - 2) **wbrew obowiązкови, o którym mowa w art. 23 ust. 4, nie prowadzi lub nie przechowuje dokumentacji dotyczącej współpracy z podmiotem obsługującym kredyty oraz dokumentacji dotyczącej wykonywania czynności w zakresie obsługi kredytów,**
 - 3) **nie wykonuje obowiązku przekazywania, na żądanie Komisji, informacji lub dokumentacji, o których mowa w art. 19 ust. 1 oraz art. 23 ust. 4**
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.**

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Problem nr. 5

Pominięcie sytuacji banków stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (art. 53 pkt. 2 lit b Projektu)

Skutek: Regulacja pozostanie w części martwa i nie będzie odpowiadać realiom.

- Art. 53 pkt. 2 lit b Projektu - wprowadzenie do art. 104 ust. 2 projektowanego pkt 4a Prawa bankowego - stoi w opozycji do zapisów art. 104 ust. 2 pkt 4 Prawa bankowego, który w pozostawionym brzmieniu pozostaje zapisem „martwym” dla Banków stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR). Od 1.01.2018 r. **Banki, które stosują MSR nie klasyfikują ekspozycji kredytowych jako „stracone”.**

➤ Mając to na względzie proponujemy zmianę zapisów art. 104 ust. 2 pkt 4:

udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową jest niezbędne do zawarcia i wykonywania umów sprzedaży wierzytelności zaklasyfikowanych zgodnie z odrębnymi przepisami do kategorii straconych, a w bankach stosujących MSR – opóźnionych w spłacie, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 26 c ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, [...]

Problem nr. 6

Wprowadzenie kilku kluczowych lecz jednocześnie niezrozumiałych pojęć (lub braków ustawowych) do ustawy o kredycie konsumenckim (art. 61 Projektu) oraz ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (art. 68 Projektu)

Skutek: Brak pewności prawa oraz ryzyko interpretacji które tworzyłyby obciążenie dla firm ale w żaden sposób nie realizowały celu Projektu.

- Sformułowanie „opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu” – w odniesieniu do działań restrukturyzacyjnych – jest na tyle niedookreślone, że może prowadzić do zgoła odmiennych interpretacji przez poszczególnych kredytodawców, które znajdą swój wyraz w zbyt dowolnie formułowanych politykach i procedurach stosowania środków restrukturyzacyjnych. Ponadto pojęcie „opóźnienie” będzie – w przypadku wejścia w życie ustawy – sformułowaniem nowym w ustawie o kredycie konsumenckim. Dotychczas ustawa ta – w przepisach dotyczących umów restrukturyzacyjnych – operowała bowiem pojęciami „konsument jest w zwłoce w związku ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt”. Pojęcia „opóźnienie” i „zwłoka” nie są – w świetle prawa cywilnego – pojęciami tożsamymi i rodzą różne skutki prawne. „Zwłoka” – nazywana również opóźnieniem kwalifikowanym – występuje wówczas, gdy dłużnik nie wykonał umowy w terminie z

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność, czyli od niego zależnych. „Opóźnienie” występuje zaś już wówczas, gdy termin nie zostanie dotrzymany z przyczyn niezależnych od opóźniającego się. Wprowadzenie w ustawie o kredycie konsumenckim, w odniesieniu do restrukturyzacji, bardzo szeroko ujętego sformułowania „opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu” może więc prowadzić do takiej (skrajnej) interpretacji, iż w każdym wypadku owego opóźnienia się ze spłatą zobowiązania przez kredytobiorcę, kredytodawca będzie zobowiązany wzywać kredytobiorcę do spłaty i – równocześnie – informować go o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację. A zastosowanie przez kredytodawców „rozsądnych działań restrukturyzacyjnych, realizowanych w stosownych przypadkach, przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego”, o których mówi art. 35 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 października 2023 r. (UE) 2023/2225 w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę 2008/48/WE, polegając powinno na działaniach wybranych do szczególnej kategorii kredytobiorców będących w zwłoce ze spłatą zadłużenia.

- Kolejnym, rodzącym wątpliwości interpretacyjne sformułowaniem (następującym po „gdy kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu”) jest zapis **„kredytodawca wzywa go do dokonania spłaty”**. Zapis ten – w powiązaniu z powyżej opisanym, szeroko pojętym, opóźnieniem się kredytobiorcy ze spłatą zobowiązania – nie daje kredytodawcom żadnej możliwości oceny sytuacji pozostającego w opóźnieniu kredytobiorcy i obligatoryjnie nakłada obowiązek wzywania go do spłaty i równoczesnego informowania o możliwości złożenia wniosku restrukturyzacyjnego. Aby zaś działania restrukturyzacyjne były podejmowane rozsądnie i w stosownych przypadkach, projektowany przepis art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim powinien **dawać możliwość kredytodawcom, a nie nakładać obowiązek** dotyczący informowania kredytobiorców o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację.
- Jednocześnie, mając na uwadze treść ustępu 3 projektowanego art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim, który wylicza przykładowo, na czym ta restrukturyzacja miałaby polegać, należałoby w tym przepisie – w celu uniknięcia odmiennych interpretacji – dodać zapis, iż zgoda na restrukturyzację dotyczy tylko umów aktywnych, których kredytodawca jeszcze nie wypowiedział.
- Ponadto, racjonalnym prawodawczo byłoby wprowadzenie zapisu, iż kredytodawcy nie są zobowiązani do ponownego oferowania konsumentom działań restrukturyzacyjnych, z wyjątkiem uzasadnionych przypadków.
- Projektowany przepis art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim winien też mieć przepis przejściowy określający, iż do kredytów zawartych przed dniem wejścia w życie tej zmiany

stosuje się dotychczasowe prawo – co pozowali kredytodawcom, chociażby, na opracowanie właściwych polityk w tym przedmiocie.

- Proponowane postanowienia art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim pokrywają się z przepisami art. 75c Prawa bankowego, które w pełni adresują wymogi wynikające z dyrektywy 2008/48/WE znowelizowanej Dyrektywą 2021/2167 (Dyrektywa NPL). Nie jest zasadne dublowanie przepisów, uzasadnione byłoby zatem stosowanie art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim wyłącznie do kredytodawców innych niż podmioty, które zobowiązane są stosować art. 75c Prawa bankowego.

- Mając to na względzie po pierwsze proponujemy wprowadzenie zmiany iż przepis art. 21a stosuje się do umów o kredyt zawartych po dniu wejścia w życie ustawy, a po drugie następująco zmiany w treść przepisu art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim:

„Art. 21a.

1. W przypadku gdy kredytobiorca pozostaje powyżej 60 dni w zwłoce w związku ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, kredytodawca może, po wykorzystaniu przez kredytobiorcę zawartych w umowie o kredyt umownych możliwości odroczenia spłaty rat kredytu, w wezwaniu do dokonania spłaty, poinformować kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

2. Kredytodawca, na wniosek kredytobiorcy, jeżeli jest to uzasadnione szczególną sytuacją kredytobiorcy, może wyrazić zgodę na restrukturyzację zadłużenia polegającą na całkowitym lub częściowym refinansowaniu umowy o kredyt lub zmianie postanowień umowy o kredyt, która mogą obejmować w szczególności:

- 1) wydłużenie okresu obowiązywania umowy o kredyt;
- 2) zmianę rodzaju umowy o kredyt;
- 3) odroczenie spłaty wszystkich lub części rat na wskazany okres;
- 4) zmianę oprocentowania;
- 5) zaoferowanie zawieszenia spłaty kredytu;
- 6) częściowe spłaty;
- 7) przewalutowanie;
- 8) częściowe umorzenie i konsolidację zadłużenia.

3. Restrukturyzacja zadłużenia, o której mowa w ust. 3, jest dokonywana wyłącznie wobec umów o kredyt, które nie zostały jeszcze wypowiedziane przez kredytodawcę i na warunkach uzgodnionych przez kredytodawcę i kredytobiorcę.

4. Kredytodawca, w przypadku odrzucenia wniosku kredytobiorcy o restrukturyzację zadłużenia, przekazuje kredytobiorcy, w formie pisemnej, bez zbędnej zwłoki, wyjaśnienia dotyczące przyczyn odrzucenia tego wniosku.

5. Kredytodawca, za wyjątkiem szczególnie uzasadnionych przypadków, nie jest zobowiązany do ponownego informowania kredytobiorcy o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia, o którym mowa w ust. 1.

6. Kredytodawca jest obowiązany do posiadania odpowiednich polityk i procedur dotyczących stosowania adekwatnych środków restrukturyzacyjnych przed wypowiedzeniem umowy o kredyt przez kredytodawcę

7. Ust. 1-5 powyżej nie mają zastosowania do podmiotów wskazanych w art. 5 pkt 2a) lit. a) ustawy, wobec których zastosowanie ma art. 75c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

- **Rekomendowane jest wykreślenie ze zmian przewidzianych w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim zmiany polegającej na dodaniu do ust. 1 pkt 18a).** Zmiana ta nie wynika z dyrektywy 2008/48/WE, znowelizowanej Dyrektywą NPL. Wprowadzenie tej zmiany naruszałoby zakres harmonizacji przewidziany dyrektywą 2008/48/WE – zgodnie z art. 22 ust. 1 tej dyrektywy w zakresie, w jakim dyrektywa zawiera zharmonizowane przepisy, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w swoim prawie krajowym ani wprowadzać do niego przepisów odbiegających od przepisów określonych w dyrektywie (z zastrzeżeniem art. 16a ust. 3 i 4 dyrektywy).
- **Rekomendowane jest dookreślenie w proponowanym brzmieniu art. 30 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim, że obowiązek informacyjny przed zmianą umowy dotyczy wyłącznie zmian inicjowanych przez kredytodawców.** Obecny projekt przepisów nie precyzuje, jakich zmian umowy dotyczą nowe obowiązki informacyjne. W przypadku kredytów konsumenckich większość zmian umowy kredytowej odbywa się z inicjatywy i na wniosek kredytobiorców. Tego rodzaju modyfikacje wprowadzane są aneksami zawieranymi za porozumieniem obu stron. Przekazywanie wskazanych w ust. 3 informacji, w tym informacji o przysługujących kredytobiorcy środkach zaskarżenia, w przypadkach, w których zmiana wynika z wniosku klienta, nie byłoby uzasadnione. Ponadto, należy wskazać, że w polskim porządku prawnym zmiany w umowach nie są, co do zasady, wprowadzane z mocy prawa. Gdyby jednak do takich zmian doszło, postanowienia odnoszące się do środków zaskarżenia nie miałyby w praktyce zastosowania z uwagi na charakter tych zmian.
- **Proponujemy zmianę wykorzystanego w proponowanym brzmieniu art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy o kredycie konsumenckim terminu „harmonogram” na pojęcie „harmonogram zmian”** Wykorzystanie w ust. 3 pkt 1 terminu „harmonogram” wywoła niejasności interpretacyjne – niejasne będzie, czy przepis odwołuje się do harmonogramu zmian umowy czy też do harmonogramu spłaty kredytu. Ponadto, takie sformułowanie wykracza poza zakres dyrektywy 2008/48/WE, która jest dyrektywą pełnej harmonizacji (z zastrzeżeniem art. 16a ust. 3 i 4 dyrektywy). Art. 16a) pkt b) wskazanej dyrektywy stanowi, że kredytobiorca powinien przed zmianą umowy przekazać klientowi harmonogram wdrożenia proponowanych zmian, a nie harmonogram spłaty kredytu.
- **Rekomendowane jest dookreślenie w proponowanym brzmieniu art. 30 ust. 3 pkt 2) – 4) ustawy o kredycie konsumenckim oraz art. 10 ust. 4 ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, jakie dokładnie środki zaskarżenia powinny być przedstawione kredytobiorcy.** Obecne brzmienie przepisów pozwoli na dowolną ich interpretację przez kredytodawców w odniesieniu do środków zaskarżenia, a w dalszej kolejności do terminów wniesienia tych środków oraz nazw właściwych organów (np. KNF, sądy, Rzecznik Finansowy, UOKiK). Należy zadbać o to, aby konsument otrzymywał

w zakresie dostępnych środków zaskarżenia spójną informację od różnych podmiotów rynku finansowego.

- **Rekomendowane jest doprecyzowanie proponowanego brzmienia art. 10 ust. 3 ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami poprzez usunięcie trwałego nośnika jako formy przekazywania konsumentowi informacji dotyczącej zmiany postanowień umowy.** Dyrektywa 2014/17/UE znowelizowana Dyrektywą NPL nie wprowadza w art. 27a obowiązku przekazywania wskazanych informacji na trwałym nośniku. Ponadto, proponowane zapisy nie są spójne zasadami wynikającymi z art. 10 ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami. Art. 10 ust. 1 ustawy przewiduje się przekazywanie klientowi informacji na trwałym nośniku lub udostępnianie ich w formie elektronicznej. Nie ma uzasadnienia, aby wprowadzać wobec przekazywania informacji przed zmianą umowy bardziej restrykcyjne wymogi.
- **Rekomendowane jest wydłużenie *vacatio legis* w stosunku do zmian w ustawie o kredycie konsumenckim oraz w ustawie o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami.** Nowelizacja wskazanych ustaw wymaga zmian w systemach informatycznych instytucji finansowych. Tego rodzaju modyfikacje są pracochłonne, zatem termin 14 dni na dostosowanie nie jest wystarczający. Proponujemy, aby *vacatio legis* w tym zakresie wynosiło 3 miesiące od dnia ogłoszenia ustawy.

Problem nr. 7

Przepisy przejściowe mogące naruszać zasadę że prawo nie działa wstecz (art. 73), a także krótkie *vacatio legis* (art. 78)

Skutek: niekonstytucyjność Projektu oraz szereg komplikacji grożących sprawnemu realizowaniu wymogów regulacji

Z obecnego brzmienia art. 73 Projektu nie wynika, że przepisy dotychczasowe stosuje się również do obsługi praw kredytodawców z tytułu nieobsługiwanych umów o kredyt prowadzonej przez podmioty, które przed dniem wejścia w życie przepisów projektowanej ustawy działały już w charakterze podmiotów obsługujących kredyty. Takie określenie terminu obowiązywania ustawy spowoduje naruszenie fundamentalnej zasady niedziałania prawa wstecz. **Z ustawy powinno w jasny sposób wynikać, że wierzytelności nabyte/przeniesione i obsługiwane przed dniem wejścia w życie tej ustawy nie są objęte niniejszą regulacją. W związku z powyższym rekomendujemy następujące brzmienie przepisu art. 73 Projektu:**

„Art. 73. Przepisy dotychczasowe stosuje się do:

1) przeniesienia praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt,

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

2) nabycia praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt i obsługi tych praw,
– które nastąpiło przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.”.

Ponadto zwracamy uwagę na krótkie vacatio legis, co do zasady obejmujące zaledwie 14 dni (projektowany art. 78). Tak krótki termin nie jest w żaden sposób odpowiedni względem złożoności Projektu ustawy. Stąd należy rozważyć wydłużenie vacatio legis.

KONFEDERACJA LEWIATAN, KL/620/173/AZ/2024